

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 — —
Helyben házhoz hozva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
Aidőkre postán szállítva:
Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczna n. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, január 3.

Előre nézzünk és ne hátra!

Szell Kálmán miniszterelnök a nála újévkor Csáky Albin gróf vezérlete alatt tisztelgő szabadelvű pártnak azt a tanácsot adta, hogy ne hátra nézzenek, hanem előre.

Értjük, teljesen értjük a miniszterelnök tanácsát. Ha hátra néznének a szabadelvű párt tagjai, ha a közel multra tekintenének vissza, különös dolgokat látnának ottan, olyan dolgokat, amelyek nem igen illenek össze az új rendszer szellemével és varázsígeivel, olyan dolgokat, melyek nem igen alkalmasak arra, hogy erősítsék az újévi gratulációkban oly feltűnő módon hangoztatott egyetértést és pártegységet.

Ha például visszagondolnak a párttagok a tavalyi újévi gratulációra, melyet Tisza István gróf rendezett alkotmány-sértésre és harczra tüzelve Bánffy, — most pedig távollétével fejezte ki a szabadelvűpárt egységét és békéjét —; vagy ha beletekintenek Bánffy hírhedt naplójába, abból bizony bajosan fogják magukba szívni sem az új szellemet, sem az összetartást.

Pedig különösen ilyen nagy határjelzőnél, amilyen a mostani új esztendő, nagyon okos dolog hátra is tekinteni egy kicsit, mert a mult tanulságaiból lehet legalkalmasabb programot állítani össze.

Ha a multba visszatekintettek volna kissé az újévi politikai szónokok, más-

formán nézett volna ki az ő beszédjük is.

Münich Aurél például konstatálta azt, hogy a század végén a parlamentarizmus európa-szerte válságba jutott, — de tovább már nem tekintett, e tagadhatatlan tény szülőoka után nem kutatott s így jutott arra a különös eredményre, hogy e válság ellen legjobb gyógymód — erélyes házelnök. Abrahamovics és társai elég erélyesen kezelték az elnöki hatalmat, sem a csengőt, sem a teremszolgákat nem kimélték, de azért az osztrák parlamentarizmus válságos helyzetén mit sem segítettek, sőt erélyességük növelte és élesítette a válságot.

Ha a mult tanulságait jobban megszívlelné, Szell Kálmán sem hirdeténe olyan ostentatív módon, hogy egyedül a liberálizmus üdvözíti az országot. A liberálizmus hatalmon van nálunk hosszú évtizedek óta; minden eszköz rendelkezésre állott s hosszú uralma mit eredményezett? Szell Kálmán a megmondhatója, hogy javarészt olyan állapotokat teremtett minden téren, hogy alig győzi az új rendszer elsimitani a régi híres liberális aera által okozott bajokat. Harmincz éves uralom arra sem volt elég, hogy a törvény, jog és igazság programját csak megkezdje is.

Egyik nagy liberális fővárosi napilap elmélkedvén a XIX. század vívmányairól, a következőket konstatálja:

A tizenkilencedik század uralkodó eszméi közé tartozott az alkotmányos szabadság, parlamentáris formájával. Létesítették majdnem mindenütt, két világ-

résznek, monarkiáknak és respublikáknak lett törvényhozása — és nem felelt meg a várakozásnak. Az állameszme lett uralkodó princípiuma a közéletnek, a fejedelmektől le a koldusig meghódolt neki mindenki s mikor az állam mindenhatóvá lett, az emberiség jöttévéje helyett szivtelen zsarnokká vált. A szabadságért annyi vér folyt ebben a században, mint ennekölte soha sem. S a népek kivitták a szabadságot maguknak; de megcsalózkodtak benne, mert használni nem tudták s pártoskodásban az uralkodó pártok saját céljaikra s ellenfeleik elnyomására fordították. Arany és ezüstös hullott Európára, a nemzetgazdaság új tudománya a politika és a társadalom legfőbb elvéül hirdette a népek gazdaságát. A milliók gombamódra nőttek a börzéken és a bankoknál, az eredmény pedig a gazdagok és szegények között való ürnek mindig nagyobbodó szélessége és mélysége, hogy sem nem ismerik, sem nem értik egymást, kik együtt, egy gyárban, egy vállalatnál dolgoznak. A nemzetiségi kérdés oly erős volt, hogy régi államokat összetört és újakat teremtett s mikor az egységes nemzeti államok berendezkedtek, összeférhetlenségek mutatkoznak s a nép az új marseillais éneket, mely nem ismer faji és nemzeti különbséget s azt tartja, hogy: nincs Isten, nincs haza. A szabad lelkiismeret, a vallásszabadság dogmája volt a század szabadsághőseinek s a vége felekezeti gyűlölség és üldözés a vallás miatt.

Ime ezek a liberális uralom ered-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A gyilkos nyugdíja.

Guy de Maupassant-tól. Fordította: P. A.

Monaco fejedelemség sajtóságos állam. Ha ráérnék, nem mulasztanám el, hogy erről bővebben írjak.

Ez az állam nem nagyobb ugyan egy jókora francia falunál, de mégis van itt egyeduralgó, — van tüzérség, melynek már lehetnének fontosvü ügyei, és van oly etiquette, mely még szövevényesebb mint amely XIV. Lajos udvarában uralkodott és ez mind egyedül a nagylelkű türelemmel a számos hibával és bajjal szemben, melyekben az egyeduralgó, a tüzérek, miniszterek, a hadsereg, a hivatalnokok, — szóval valamennyien élnek.

Néhány évvel ezelőtt azonban valami rendkívüli, hallatlan dolog történt ebben a birodalomban. Gyilkosságot követelt el valaki.

Egy monacoi, tehát nem a külföldi kalandorok közül valaki, kikkel ebben az országban lépten nyomon találkozik az ember, haragjában agyonütötte a feleségét; minden indító ok, min-

den alkalom nélkül meggyilkolta. Az izgalom általános volt. Összegyűlt a legfelsőbb törvényszék, hogy a rendkívüli ügy fölött döntsön, mert eddig még itt gyilkosság nem történt. A gyilkos egyhangúlag halálra ítélték és a felbőszült fejedelem helybenhagyta az ítéletet.

Most már semmi sem volt hátra, mint a halálos ítéletet végrehajtani. De itt volt a bökkenő. Az országnak nem volt sem hóhérja, sem guillotine-ja. Mit tegyenek?

A külügyminiszter tanácsára a fejedelem a francia kormánnyal alkudozásokat kezdett abból a célból, hogy kölcsön kapja a lefejező készüléket a hozzátartozó dolgokkal együtt. A párisi miniszteriumban hosszas tanácskozások folytak le és végre megjött a felelet, tudniillik a számla az esetleges uti- és szállítási költségek fölött. Nem követeltek se többet, se kevesebbet — 60000 franknál.

Ő felsége a monacoi uralkodó fejedelem kegyeskedett kinyilatkoztatni, hogy az egész dolog mégis csak nagyon sokba kerül. 60000 frankot egy gonosztevő fejéért! Soha!

Ugyanezzel a kéréssel fordultak az olasz kormányhoz is. A király, mint a fejedelem kollegája, mégis csak készségesebb lehet mint egy ilyen haszontalan köztársaság. Valóban, az olasz

kormány kevesebbet követelt, csak — 12000 frankos számlát küldött. 12000 frankot! Honnan?

Uj adót kellett volna kivetni, fejenként 2 frankban. De ez alkalmas lett volna, hogy az államban eddig hála Istennek — ismeretlen zavarokat idézzen elő. Nem!

Most arra gondoltak, hogy a gonosztevőt egy közkatonával agyonlövetik. A generális azonban, akit efelől megkérdeztek, kitérőleg válaszolt, azt hangsúlyozva, hogy katonasága nincs a fegyverfogásban annyira begyakorolva, hogy elvállalhatná ezt a feladatot, mely meglehetősen jártosságot követel a hadi dolgokban.

A fejedelem tehát újból összehívta a legfelsőbb tanácsot és előterjesztette, a bonyolult ügyet. Soká tartott a tanácskozás. Végre az elnök azt ajánlotta, hogy a halál büntetést életfogytiglan való hőrtönre változtassák. Az ajánlatot elfogadták.

De nem volt bőrtön. Elő kellett tehát azt állítani és egyszersmind bőrtönört is ki kellett nevezni, kinek felügyelete alá helyezték a gonosztevőt. Meglehetősen simán ment minden, úgy fél évig . . .

A fegyenc czellájában kényelmesen pihent, és felügyelője ugyanezt tette egy széken az ajtó

Schönfeld Lipót

Nagyvárad

Zöldfa utca (Pap ház.)

Ifj. Weisz Bernáttal szemben.

Uj üzlet!

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmét újonnan berendezett Uj üzlet! férfi divat üzletemre felhívni, továbbá saját műhelyemben készült legjobb és legszebb mai kor igényeinek megfelelő bécsi és párisi minta szerint készült férfi, női és gyermek-czipőkre, a legpontosabb kivitelben kívánatra 24 óra alatt, továbbá férfi ing, gallér, kézzelő, nyakkendő, kalap keztyűk szolid kiszolgálás.

ményei világszerte. Magyarországon pedig mindezek fokozottabb mértékben fejlődtek ki.

Az új évben nézzünk és haladjunk azért előre, de — okulva a múlt gazdag tapasztalatain.

Az uralkodó kvótadöntését

a hivatalos lap vasárnapi száma tartalmazza. A döntés e szerint hat hónapra történt meg abban az arányban, a minöben a törvényhozás az osztrák alkotmányos tárgyalás sikerének esetére hajlandó volt a magyar kvótát megállapítani. Hogy csak félesztendőre döntötte el a király a kvótát, a magyar kormányprogram szerint történt, a mivel világos utmutatást adott a közös államfő a birodalmi tanácsban képviselt országok és tartományok alkotmányos törvényhozásának — ha az ugyan — akcióképes lesz.

Az osztrák hivatalos lap szintén vasárnap közli a császári döntést.

A honvédelmi tárcza tárgyalása.

Budapest, jan. 2. (Saját tud. távirata.) A pénzügyi bizottság ma vette tárgyalás alá a honvédelmi tárczát.

Naményi Ambrus előadó, különféle kiadásokat kért megszavazni.

Komjáthy Béla hosszasan érvelt a javaslat ellen. Nem szavaz meg pártja nevében egy krajczárt sem a honvédségnek. A honvédség szerinte a mai állapotában nem felel meg a várakozásnak. Maga a király is konstataálta ezt egy hadgyakorlaton. A közös hadseregből tömegesen helyeznek át tiszteket a honvédséghez, nehogy annak szelleme teljesen magyar legyen. Felhasználják a honvédséget még a Hentzi-féle merényletekre is.

Gajári Odön azt bizonyítja, hogy a honvédség milyen szépen fejlődött s milyen szép eredményt ért el. Elkerülhetetlennek tartja hogy a közös hadsereggel fejlesztessék. Amennyiben az ujoncz létszám emeltetni fog, a szolgálati idő le fog szállíttatni.

Barta Odön Komjáthy véleményét pártolja, **Fulszky** Agoston pedig a Gajáriét.

Br. **Fejérváry** Géza honvédelmi miniszter kijelenti, hogy az áthelyezett tisztek kivétel nélkül magyar állampolgárok, magyarul tudnak és kifogástalan minőségűek. Egy áthelyezés min-

denesetre két évi szolgálat megtakarítását jelent.

Törvényesen bajos az ilyent kimondani. A tárczát ezután megszavazták.

A tengerészeti kiadások bírálata.

Bécs, jan. 2. (Saját tud. távirata.) A magyar delegáció tengerészeti albizottságának mai ülésén feltűnt ama szokatlan bíráló, melylyel kormánypárti részről a céltalan kiadásokat illették.

Thoroczky Miklós gróf és **Rózenberg** Gyula a nagy költségeket egy oly kereskedelmi politika érdekében, mely még nem is létezik, *hiábavalóknak* mondták.

Rózenberg Gyula hat. javaslatot adott be kérdeve, hogy mennyibe fognak az új hadihajók kerülni. Általában egy oly költségvetést kíván, mely a szükséges felvilágosítást magában foglalja.

Goluchovszky, Spaun, Dániel Ernő ellenzik a beadott javaslatokat s a többség azokat elvetette.

Ujévi üdvözletek.

Egykor nagyon fontosak voltak ezek az ujévi üdvözletek. A múlt évben még a provinciális üdvözlő beszédek is politikai elvektől hangzottak s most még a miniszterek és pártelnökök üdvözlései is csak egyszerű udvariassági tények, szép rigmusok elhangoztatására. A miniszterelnöki palotában gróf **Csáky** Albin üdvözölte a miniszterelnököt, **Fodmaniczky** Frigyes br. pártelnököt pedig **Hodossy** Imre. Az ellenzéki pártok szintén rendeztek ujévi gratulációkat. A néppártban **Molnár** János üdvözölte gróf **Zichy** Nándort. Molnár János kijelentette, hogy legkevésbé sem jogosult az a hiresztelés, hogy a néppárt megszűnnek, ha eltörölnék a felekezetenküliséget. **Ugron** Gábor **Bartha** Miklós köszöntötte s kiemelte ennek a delegációban tartott beszédet, Ugron pedig a párt programját a következőkben proklamálta: vissza kell térni a 48-iki alkotmányhoz, első teendő a vámsorompó felállítás s a magyar ezredeknél a magyar vezénnyelv behozatala. **Kossuth** Ferenczet **Komjáthy** Béla üdvözölte s elítélte Ugron beszédét s a hármas szövetség pártolójának vallotta magát, továbbá új programponturn elterjesztette, hogy a Kossuthpártnak kellene a felekezetenküli demokraczia

elvei alapján megindítani a társadalmi mozgalmat.

Nagyváradon szintén nagy köszöntések voltak hétfő délelőtt. Dr. **Schlauch** Lőrincz bíbornok-püspök Ő Eminentiájánál a családi gyász miatt az idén a hivatalos tisztelegések elmaradtak. A város tisztviselői a tanácssteremben gyülekeztek össze és itt **Rimler** Károly főkapitány üdvözölte dr. **Bulyovszky** József polgármestert. Innen a tisztviselők dr. **Beóthy** László főispán lakására vonultak, a hol a tisztviselői kar nevében a polgármester üdvözölte a főispánt. **A megyei tisztviselőket Szunyogh** Péter alispán vezette a főispán elé, míg az alispánt **Wallner** Ödön t. főügyész üdvözölte a tisztviselők nevében. A kir. táblánál **Ritók** Zsigmond elnököt **Jelentsik** István a kir. törvényszék helyettes elnöke üdvözölte. Tisztelegtek még a **pénzügyigazgatóság** hivatalnokai **Fapp** Miklós pénzügyigazgatónál, a m. kir. posta és távirat hivatalkokai **Schöpflin** Ágoston kir. tanácsos, posta és távirat igazgatónál. A biharmegyei tankerületi **tanítótestületet Réz** Mihály elnöke vezette a főispán elé, **Sipos** Orbán min. tanácsos, kir. tanfelügyelőhöz pedig **Gábel** Jakab vezette.

Halló! — Budapest!

A mai napon egy fontos forgalmi eszközzel gyarapodik Nsgyvárad városa.

Éveken keresztül sok esetben megnyitkozott Nagyvárad kereskedő közeiben az óhaj, hogy kiépítse az állam a telefont Budapest és Nagyvárad között s ezzel Nagyvárad távbeszélő összeköttetésbe jusson nemcsak az ország fővárosával, hanem ezen keresztül mindazon városokkal, melyek már a fővárossal össze vannak kötve.

Schöpflin Ágoston nagyvárad posta-távirat igazgató fáradozásának köszönhető, hogy Nagyvárad városa a mai nappal belép az interurban összeköttetésbe s ezáltal a régi óhaj teljesedésbe megy.

Egy éve, hogy a posta-távirat kincstár átvette állami tulajdonba és kezelésbe a nagyvárad telefont s csakhamar megkezdtek az összes vezeték újja építését s egyidejűleg Nagyvárad és Budapest között a vezeték építését.

A nagyvárad posta-távirat igazgatóság épületében van a központ berendezve. A legérdekesebb és a laikusnak is érdemes a megtekintésre a nagyszabású, remek kapcsoló szekrény, a mely 600 előfizetőre van beren-

előtt, melyen keresztül a legszebb kilátása volt a járó-kelőkre.

De Monaco fejedelme takarékos gazda. Beszámoltat minden csekélységről az államban. Tudósították, mennyi ki adással jár a börtönnek felállítására és jó karban tartására és a gyilkosnak és örenek az eltartására. Különösen úgy látszott, hogy nagyon terhelik a fejedelmi budgetet a börtönörnek az igényei.

A fejedelmet az aggasztotta, hogy ez nagyon sokáig tarthat így, mert az elítelt még fiatal volt, és megparancsolta az igazságügy miniszternek, hogy a börtönörnek kiadásait azonnal törölje.

Az igazságügyminiszter az ítéletábla elnökével megegyezett s mindketten elhatározták, hogy a börtönörnek igényeit eltörlik.

A gonosztevőt a saját felügyeletére hagyták és remélték, hogy hegyen-völgyön átszökik és a kellemetlen ügyet általános meglegedésre oldja meg. A börtönört hazaküldték és a fejedelmi szakácsnak meghagyták, hogy a fogolynak délből és este ételeket vigyen.

Az őrizetlen fogoly azonban nem kísérelte meg a szökést. Tökéletesen meg volt elégedve. Egy nap elfelejtettek neki ételet vinni. Szida

a szakácsot, amint illik, de végre is maga meát a konyhába és ebédet kért. Ezóta, hogy a szakácsot megkimélje az ide-oda járkálástól, rendszeren elment a palotába az ebédre, és a szolgálakkal barátságosan és bizalmasan élt.

Déutánonként Monte-Carloba ment. Néha bement a kaszinó termébe és a zöld asztalnál feláldozott 5 frankot. Ha nyert, jól megvacsorált az első rangu szálodában és akkor visszatért czellájába, melynek ajtaját maga mögött szorgosan bezárta. Egyetlen egyszer sem maradt kinn éjszakára.

Az állapot egyre kényesebb lett, nem annyira az elítélte, mint inkább magukra a bírákra. A törvényszék megint összegyűlt és elhatározta, hogy a gonosztevőt Monacóból száműzi.

Midőn felolvasták előtte az ítéletet, egész szárazon így szólt: »De uraim, ne tegyék magukat neveltségessé! Mivé legyek? Minden eszközöm hiányzik a megélhetésre, és e mellett nincs is családom; mihez fogjak? Halálra ítétek, majd életfogytiglan való fogságra, a börtönörnek adtak át és ismét elvettek tőle. Nem szóltam hozzá semmit. Ma kiakartnak üzni az országból! Óh, uraim! Ez nem megy ám egy

könnyen. Fogoly vagyok, az önök foglya, önök ítéltek el, én itt maradok!«

A törvényszék bölcsességének vége volt.

A fejedelem a legvégsőkig felfingerelve megbagytta, hogy az ügynek bármi módon végét kell vetni. Igen, de hogyan?

Ujra megindult a tanácskozás, melyben elhatározták, hogy a gonosztevőnek 800 frank nyugdíjat ajánlanak fel, ha hajlandó a kivándorlásra. Elfogadta.

Földet bérelt, néhány percznyire volt fejedelmének országától. Itt boldogan és meglegedetten élt: babot és lencsét termesztett.

Monaco udvara ezen tapasztalás folytán okosabbá lett, ha mindjárt kissé későn is. A francia köztársasággal egységét kötött, mely szerint az a gonosztevőket költségek megtérítése mellett átveszi és zár alatt tartja.

Monaco fejedelemségnek a törvényszéki irataiban azonban még ma is olvasható az az eset, hogy egy gyilkosnak mint adtak életfogytiglan való nyugdíjat.

devez; ez a szám még jó ideig elég lesz Nagyváradnak. Jelenleg nálunk közel 400 telefon előfizető van.

A budapest-nagyváradai vezeték teljesen elkészült s ma, január 3-án reggel 8 órakor nyitják meg. A szolgálat teljes éjjel-nappali lesz; beszélgetések a helyközi forgalomban, vagyis az összes Budapesttel összekötött városokkal és ezenkívül még Béccsel. Minden 5 perczig tartó beszélgetésért 1 frt díj jár.

Minden helybeli előfizető beléphet a helyközi előfizetők közé, azonban előlegesen 25 frt óvadékot kell letenni s ez esetben az illető a saját lakásából vagy üzlethelyiségéből beszélhet a budapesti vagy az interurban kötelékébe tartozó városok előfizetőivel.

Nagyváradon azonkívül nyilvános állomások lesznek meghatározott helyeken, ahol bárki jelentkezhet, ha az interurban körzetében valakivel beszélni óhajt.

Nagyváradról 48 várossal és Béccsel lehet beszélni; ezek a városok következők:

1. Alsó-Nyáregyháza, 2. Arad, 3. Batta, 4. Békésmegyer, 5. Bia, 6. Budaörs, 7. Budafok, 8. Budakesz, 9. Budapest, 10. Dunakesz, 11. Erzsébetfalva, 12. Esztergom, 13. Gödöllő, 14. Gönyő, 15. Győr, 16. Hidegkut, 17. Hódmező-Vásárhely, 18. Kecskemét, 19. Kis-Pest, 20. Komárom, 21. Mátyásföld, 22. Monor, 23. Nagybcskerek, 24. Nagykikinda, 25. Nagy-Kovácsi, 26. Nagyvárad, 27. Palics, 28. Pancsova, 29. Pest—Szt.—Endre, 30. Pócsmegyer—Leányfalu, 31. Pozsony, 32. Rákospalota, 33. Sopron, 34. Solymár, 35. Soroksár, 36. Sóska, 37. Szabadka, 38. Szeged, 39. Székesfehérvár, 40. Szent-Lőrincz, Pestmegye, 41. Szombathely, 42. Tata, 43. Temesvár, 44. Tétény, 45. Török-Bálint, 46. Varasd, 47. Vecsés, 48. Zágráb.

Félszázados szerzetesi jubileum.

Nagyvárad, jan. 1.

Ujév napján jubileumi ünnepet ült a nagyváradai irgalmas rendház, ekkor tartotta ugyanis szerzetesi fogadalmának ötven éves jubileumát Kiss Theodosius, a rend 79 éves agg lelkésze.

Ötven éve, hogy Nagyváradon fogadalmat tett, hogy hiven teljesíti mindazon köteleket, melyeket a rend szabályai elébe szabnak s e köteleesség teljesítésében töltöni el egy félszázadot méltó arra, hogy egy napon a rendtagok lerójják iránta elismerésüket.

Az irgalmas rendház közszeretben álló »öreg bácsi«-ja igen szép multtal dicsekedhetik, 1821-ben született Pápán s a rend kötelékébe már 1845-ben lépett be Budán.

1848-ban a szabadságharcz kitörésekor elhagyta a olostort és beállott egy hirtelen toborzott ezredbe. Itt nem kért magának rangot, melyre pedig képzettségénél fogva joga lett volna, hanem mint közlegény harczolt mindvégig. Részt vett a felvidéki csatákban Hurbán gyűlevész guerilla csapataival szemben és sebet is kapott a vállán. Mikor pedig vége volt a szabadságharcznak, ő ismét visszatért betegeihez és már 1849-ben decz. 26-án fölvette a szerzetesi fogadalmat Nagyváradon.

Ezen időtől fogva nem volt a szerzetnek egy nevezetesebb momentuma sem, melyet Kiss Theodosius fel nem jegyzett volna. Szekrényekben halomszámra állanak szobájában a papirszeletek rendbe szedve, melyeken egy-egy minden tekintetben érdekes adat van följegyezve. Minden nap kivétel nélkül a nap több időszakában jegyzi az időjárást, hőfokot, szelet, csapadékot stb. 50 év óta . . .!

Előtte orvos volt a rendben, majd a teológia elvégzése után lelkésze lett.

A jubileumi ünnepély csöndben folyt le a

szerzet-rend tagjai közt. Az »öreg bácsi« nem szeret semmi feltűnést.

Hétfőn a szerzet tagjai diszebedet rendeztek tiszteletére s ebéd közben dr. Wimmer Julián prior állott föl, hogy fölköszöntse a jubilanst. Hosszu hangulatteljes beszédben vázolta a félszázados működés érdemeit. Kiemelte, hogy mennyi sok érdeme van az ünnepeletnek a rendben. Mint orvos buzgón, fáradságot nem ismerve teljesítette köteleességét a betegek körül s ezzel a rend eszményét valószínűsítette meg. Mint pap hiven szolgálta egyházát és mint hazafi a csata mezején róttá le véráldozatát a haza iránt.

A jelenlevők lelkes éljenzése hangzott fel dr. Wimmer Julián prior szavaira.

Kiss Theodosius a könnyekig meghatva mondott köszönetet a lelkes szavakért az ünnepeletésért.

Mura Fülöp főgyógyyszerész a jó és pontos szerzetest dicsérte az ünnepeletben, ki évekig teljesítette köteleességét a szenvedő emberiség javára.

Horváth Amadeus orvos a nagy hazafit dicsérte az ünnepeletben. Kívánja, hogy minden szerzetes e hazában vegyen példát az ünnepeletből, hogy mint kell egy szerzetesnek teljesíteni köteleességét a haza iránt. Ő a fiatalok nevében erősen fogadja, hogy ha a haza kívánja, köteleességüket igyekezni fognak úgy leróni mint a jubilanst egykor és e tekintetben nem fognak utolsók maradni.

A rend »öreg bácsija« pedig zokogva válaszolt a lelkes beszédekre.

Majd egy kis papirszeletkét adott elő. A papirszelet ötven éves, rajta elsárgult betűkkel az a rövidke beszéd, melyet ötven év előtti beiktatása alkalmából mondott a perjelnek. Az ötven év előtti beszéd a következőleg hangzik:

Nagyon tisztelendő Perjel Ur!

Minden idő, minden nemzet fekete betűivel jegyezte fel a háladatlanságot és, mint már szónokunk mondá: istentelen az, kit meg nem győz a jótémény! — és én igazolom állítását. Mivelhogy pedig az isteni gondviselés megengedte szívem legfőbb törekvését t. i. a szt. szerzet valószínűsítésébe, ez pedig a N. T. P. ur mint Kegyes Atyám közbenjárása által léptette-tett életbe, a kegyességért a legforróbb köszönetet szavazván: kívánom, hogy a szentséges Ur Isten N. T. P. urat szerzetünk díszére és az emberiség üdvére boldogul a legkésőbb időnkig megtartani kegyeskedjék.

Világosság.

— Válasz dr. Edelmann Menyhértnek. —

Egyetlen egyszer lett volna alkalmam hallani dr. Edelmann Menyhértet, de akkor sem hallottam. Ebben pedig sem ő, sem én nem voltunk hibásak.

Valami mese-matiné volt s egy aranyos kis baba szavaiása és Leander meséje után vonult fel a doktor ur. Ő beszélt én hallgattam, hanem a publikum, az nem hallgatott s így én sem hallottam semmit, pedig egy fél óráig tartott.

Ismerem tehát a dr. urat szóban, amihez bizony keveset ért, most cikke után írásban is ismerem s azt hiszem, tán mégis többetért a szóhoz. De az bizonyos, hogy egyikhez sem annyira, hogy szerepeljen véle, bár karácsony és ujév sokat megemészt.

A dr. ur hét és fél lábas cikkéből mindennek előtt kirí a katolicizmus gyűlölete. Ez, tekintve, hogy ő-szövetség alapon áll, se nem érdekes se nem hatásos, hiszen goimokról van szó.

De doktor ur! mely badarságokat ír ön?

Fáj neki, hogy Ischlben le kell venni a kalapot Krisztus teste előtt. Kedves doktor ur, az önök

imaházában pedig fel kell tenni s ez nekünk nem fáj.

Fáj neki, hogy Perosi oratoriuma, melyről elismeri, hogy remekmű, diadallal járja be a világot, mert fél, hogy ez egyházas zene hiveket hódít. Látja kedves doktor ur, nekünk nem fáj Szulamith, bárhogy hódítja is önöket, pedig ez a rituális darab operett helyett járja s mindenki tudja, hogy férczmű.

Fáj neki a czionizmus mozgalma s ezt is a klerikalizmusnak tudja be. Ó Kneip kura! Ó masszázs!

Állítja a doktor ur, hogy a klerikalizmus a természettudományok ellen áskálódott obskurantizmussal.

Ezer kut és vadmacska! micsoda beszéd ez?

Ismeri a doktor ur Kabanus Maurinet, kinek az »Universumról« irt 22 könyve ma is elismeréssel találkozok? Ez a szerencsétlen ember pap volt. Apát 822—42-ig.

Strafi az első botanikus kert alapítója (849) barát volt, Hermanus Contractust a protestáns Giesebrecht az »első német tudós« tartja.

1000-ben egy tegernseci szerzetes találta fel az üvegfestést. A könyveket csakis szerzetesek másolták, civilek írni se tudtak, az első nyomdákat (1468 körül) a cziszterciek, augusztinusok és beneczeiek állították fel.

Az órák II. Szilveszter, ezt talán tetszik ismerni, tökéletesítette. Kopernikus Miklós kanonok is csak valami talán? A naptárt XIII. Gergely rendezte, a puskaport, mit ön által soha sem ismert volna meg a világ, Schwartz Berthold barát találta fel.

Légújával először a Montgolfier testvérek előtt Gosman Bertalan szállt föl Lissabonban (1720).

A milánói csillagdat Boskovich Roger jezsuita (bocsánatot dr. ur) állította fel, kit rendje eltörlése után a francia kormány visszahívott.

A légszeszt is Dunn jezsuita állította elő retortában s meg is alapította az első légszesztársulatot 1815-ben Prestonban.

Mint újabb csillagász Sechi, Schiaparelli, mint a flogiston megdöntője s Lavoitiere ellenfele Priestley abbé szerepel, Fényi Gyula pedig ki némit irt a Merkur bolygóról, most is él, most is tudós és most is jezsuita. Kalocsán van, menjen el hozzá dr. ur, tanulhat tőle.

Sőt azt hiszem, ön is tanult kath. papoktól valamit, bár kezdi erősen elfeledni.

Hogy pedig ne lásson klerikalis rémeket a spiritizmusban, hát egyházi cenzura alá esik mindaz, ki spiritizsztát kört csinál s abban részt vesz.

Ezt a cenzurát pedig az ön cikke előtt hozta a pápa, éppen mert babona-alanynak tartotta a spiritizmust.

Dr. ur. A filozofia nem pácziens.

Köby.

Előfizetési felhívás.

Néhány nap mulva második lustrumát, VI. évfolyamát kezdi meg a »Tiszántul«.

Öt esztendő küzdelmes munkájára s e kitartó munkában nem egy sikerre tekinthet már vissza lapunk.

E hosszú idő alatt nem hajhászunk zajos politikai sikereket, hanem szorgalmasan igyekeztünk erősíteni a keresztény szellemű és hazafias irányu közvéleményt, ápolni a szemlátomást erősödő hitéletet, védeni a magyar föld és magyar ipar érdekeit, terjeszteni az agrár-

eszméket, erősíteni és szervezni az egészséges társadalmi és egyleti mozgalmakat. Önzetlenül állottunk mindenkor az igazi közérdek szolgálataiban, ez vezetett bennünket akkor is, mikor szavunkat visszaélések ellen kellett felemelnünk.

Törekedtünk arra, hogy gyorsan és hűségesen referáljunk mindenről, bárhol történjék is, mi olvasóinkat érdekelheti, de óvakodtunk attól, hogy magán- vagy családi ügyeket hurrizoljunk olvasóink elé.

Gondunk volt a kiváló művészeti és irodalmi események ismertetésére s a jó irányú szépirodalom ápolására.

A közönség megszerette s felkarolta lapunkat. Hálások vagyunk érte, de hogy az új évben kettőzött bizalommal s hatványozott eredménynyel működhessünk régi programunk megvalósításán, bizalommal kérjük a t. közönség hatóságos pártfogását.

Lapunk egyike az ország legolcsóbb napilapjainak.

Előfizetési áraink u. i. a következők:

Helyben kiadónv.-ból átvéve:	Helyben házhoz hordva:
Egy évre 8 forint.	Egy évre 10 forint.
Negyedévre 2 forint.	Negyedévre 2 frt 50.

Vidékre postán küldve:

Egy évre 12 forint.	Negyedévre 3 forint.
---------------------	----------------------

A „TISZANTUL“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Jan. 3. A nőegylet thea-estélye.
Jan. 4. A biharmegyei orvosegylet szak ülése.
Jan. 7. 48-as Népkör tánczestélye.
Jan. 18. Jogász-bál.
Febr. 27. A jogakadémiai polgárok tánczestélye.

* **Az új század a templomokban.** A századforduló, illetve ujév alkalmából a r. kath. templomokban a püspöki körlevélben előirt módon tartattak meg az isteni tiszteletek. Az évforduló éjjelén tartott éjféli misét minden templomban nagyszámu ájtatos közönség hallgatta. Ujév napján délelőtt a székesegyházban az ünnepélyes szent misét dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök végezte, a megillető segédlettel. Az evangélium után a hivatott szónok Radnai Farkas kanonok ment föl a szószékbe. Nagy gonddal kidolgozott beszédjében azt fejtegette: mi nekünk a Megváltó s viszont mi vé kell lennünk véle szemben magunknak. Lelkes szavakkal, gyönyörű példával világította meg az ellentétet, földi, emberi gyarlósággal homályosult nagyság s e századok királyának, Jézus Krisztusnak, isteni, örök nagysága között utalva a niederwaldi, remek fényes emlék-

szoborra, mely kihívólag néz a Rajna fölött emelkedő bingeni magaslatról a megalázott Franciaországra: de melylyel szemben, egyszerű kálvária keresztje a Rajna tulsó partján, az eszmélő, gondolkodó ember lelkében sokkal fölségesebb diadal él, soha nem homályosuló győzelem, e magát áldozó Isten ember, nem ellenségét megalázó, hanem örök szeretett bilincseibe ejtő hatalmának képét támasztja föl. A közönség feszült figyelemmel s kétségkívül nagy lelki épüléssel hallgatta a szónok gyönyörű beszédjét, mely minden ízében méltó volt a jubileumi év kezdetéhez.

* **A villamosvasut ügye.** A Nagyváradon építendő villamos vasut ügyében tanácskozás volt a kereskedelmi miniszteriumban Budapesten, a melyen az egész terjedelmében közölt miniszteri leirat pontjait tárgyalták. A miniszter ugyanis a villamos vasut építésére a gőzmozdonyu vasut részvénytársasággal kötött szerződés 32 pontjára nézve kíván módosítást. A leglényegesebb kívánsága a miniszternek az, hogy a kórháztól a Szent László-térig ne a tervezett földalatti, hanem felső vezeték létesíttessék, továbbá a gőzmozdonyu vasut jelenlegi hálózata szintén villamosra alakíttassék át, ha csak rendkívüli akadályba nem ütközik. A tanácskozást Mándy Lajos miniszteri tanácsos vezette; a miniszterium részéről Szabó oszt. tanácsos és Dubszky főmérnök mint szakértők voltak jelen. Nagyvárad város részéről dr. Bulyovszky József polgármester, Dus László v. főügyész és Busch Dávid v. főmérnök, a gőzmozdonyu közúti vasut részéről pedig dr. Berkovits Ferenc és Urbán igazgatók vettek részt. A miniszterium képviselői kijelentették, hogy a telekért fizetendő 126000 frt dolgába nem szól a miniszter bele mivel ennek fizetésére a vállalkozó társaság kötelezte magát. Azon meggyőződésünknek adtak azonban kifejezést, hogy nem helyes ilyen összeggel növelni a befektetési összeget, mert ez a vasut jövedelmezőségét csökkenti. Egyáltalában az egész országban még nem fordult elő, hogy valamelyik város a telekért pénzt kért volna. A főutcai rövid vonalra határozottan helytelennek találták az alsó vezeték, mert az átkapcsolás alsó és felső vezeték között forgalmi zavarokat idézne elő; az átkapcsolás ugyanis igen sokszor 8—10 percznyi várakozást idézne elő. A gőzmozdonyu vonalak átalakítása villamosra nem óriási dolog, de mivel ezen vonalak teherszállításra szolgálnak, így a forgalom szempontjából tanulmányozni kell a kérdést. — A legérdekesebb a dologban az, hogy a miniszteri tanácsos megígérte, miszerint 4—5 nap alatt megérkezik az ügy a városhoz s így kilásás van rá, hogy legkésőbb a tavasszal megkezdik a villamos vasut építését.

* **A főügyész eskütétele.** Hétfőn kapta meg dr. Tassy Pál a törvényszék elnöke, az elnöki állástól történt felmentését s még aznap letette a főügyészi esküt a kir. tábla teljes tanácsülésében. Az esküt Barry József táblai elnöki titkár olvasta fel. Az eskü után a tábla elnöke, Ritoók Zsigmond dr. üdvözlő beszédet intézett Tassyhoz.

* **Elhunyt főrend.** Balthiány Géza gróf főrendiházi tag 61 éves korában elhunyt Budapesten szélhűtésben. Az elhunyt tegnap még az országos kaszinóban időzött igen jókedvűen. Vasmege virilistája volt.

* **A törvényszék helyettes elnöke.** A törvényszéki elnök kineveztetése által megüresedett a törvényszéki elnöki állás. A törvényszék ügyeit, míg az új elnök ki lesz nevezve, Jelentsik István kir. táblai ítélő bíró vezeti.

* **A nőegylet theaestélye.** A Biharmegyei Nőegylet mára hirdetett theaestélyét csütörtökön fogja megtartani a Zöldfa szálloda nagytermében. Belépti díj 50 kr., a tiszta jövedelem a nőegylet által felállítandó agnók menháza javára fog adatni, felülfizetések tehát a jótékony cél érdekében köszönettel fogadottnak és hirlapilag fog nyugtáztatni. Vettük e tárgyban a következő felhívást:

A Biharmegyei Nőegylet szerdára hirdetett theaestélye f. hó 4-én csütörtökön fog megtartatni. Felhívom ennél fogva mindazon urhölgyeket, a kik az előző theaestély rendezésében segítségemre voltak, hogy a csütörtöki estélyen szintén segédkezni sziveskedjenek.

Özv. br. Gerliczy Félixné
elnökne.

* **Katonai kinevezések.** A közös hadsereg tartalékosainak január elsejére jött meg a kinevezésük. Összesen 4710 kinevezés történt.

És pedig a gyalogságnál (vadász, hidász és vasuti csapatok) hadnagyokká kineveztek 1223-at (köztük 182 altisztet), tiszthelyettesekké 904-et, hadapróddá 1320-at, összesen 3447-et, a lovas-ságnál hadnagygyá 123-at (köztük 40 altisztet), tiszthelyettesé 12-öt, hadapródokká 98-at összesen 233-at, tábortüzerésznél hadnagygyá 85-öt (köztük 42 altisztet), tiszthelyettesé 71-et, hadapróddá 100-at, összesen 256-ot, a vartüzerségnél hadnagygyá 85-öt (köztük 9 altisztet), tiszthelyettesé 9-et, hadapróddá 92-öt, összesen 186-ot, az egészségügyi csapatnál hadnagygyá 26-ot (köztük 7 altisztet), tiszthelyettesé 1-et, hadapróddá 7-et, összesen 34-et, a szekeres csapatnál hadnagygyá 208-at (köztük 93 altisztet), hadapróddá 346-ot, összesen 554-et.

A váradiak közül a következők lettek kinevezve:

Hadnagyok lettek: a gyalogságnál: Halász Márton, Fábri Sándor, Világosi Gáspár, Dobschorb Ferdinánd, Bartha Kálmán, Huszár (Held) Odön, Szathmáry András, Szentesi Ferencz, Kertész Mór, Meissner Miklós, Rochlitz Tódor, Terebesi Miklós és Krüger Aladár: a tüzérségnél Sedlmayer Tódor.

Hadapród tiszthelyettesek lettek: a gyalogságnál: Biró Jenő, Bozék Gyéza, Tuboly Lajos, Hevesi Sándor, Löwenstein Lajos, Csóti Antal, Tóth Kálmán; a huszárságnál: gróf Keglevich György; a tüzérségnél: Schenker Ferencz.

Hadapródok lettek a gyalogságnál: Sicher Jakab, Moskovits Adolf, Pikó Albert, Besán Cornél, Horvat (Goldstein) Ferencz, dr. Molnár Jenő, Rác Fülöp, Morgenstein Mór, Molnár Ernő, Fischer Gyula, Hajós Oszkár, Csapka Gyéza, Friedrich Adolf, Déry András, Koncz Dezső, Farkas József; a huszárságnál: Barthos Adorján, Szalai Géza, Rác Pál, Hável Imre, Vikus Károly, Bolza Rudolf; a tüzérségnél: dr. Moskovits Miklós.

A honvédség állományába helyeztek a következő tartalékos hadnagyok: Dr. Dési Géza, Bleuer Jenő, Stettner István, Szilágyi Zsigmond, Thury Kálmán, Osváth Kálmán, Bleuer Viktor, Molnár Kálmán és Takács Sámuel.

* **Elhunyt 48-as honvéd.** Egy derék öreg ur: Szacsavay Elek nyug. főjegyző elhunytáról részvétellel értesülünk. Szacsavay hosszú ideig szolgált Sarkadon mint főjegyző; résztvett a szabadságharcban, mint honvéddahadnagy. Teme-tése ma délután megy végbe. A családi gyász-jelentés a következő: Szacsavay Gyula, Ilona, Akos és Elemér mint testvérek maguk, az elhalt kiskoru unokái Kolb Izabela és Mariska, Latsin Margit s a többi rokonok nevében szomorodott szívvél tudatják felejtethetlen testvér, szerető gondos nagyanya és jó rokonnak esztel-neki Szacsavay Elek nyugalmazott sarkadi fő-jegyző és 1848—49. volt honvéddahadnagynak folyó évi január 1-én reggel 2 órakor Kigyiken, több napi szenvedés után történt gyászos el-hunytát. A megboldogult földi maradványai folyó évi január 3-án délután 3 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint kigyiki közös sírkertben nyugalomra helyeztetni. Mely végtisztességétéről az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei értesítettnek. Nagyvárad, 1900. január 1. Áldás és béke hamvaira.

* **Kinevezés.** A nagyvárad kir. tábla elnöke a vezetése alatt álló területbe *Patzkó Antal* végzett joghallgatót ideiglenes minőségű díjas joggyakornokká kinevezte.

* **Pekanovits fellebbezése** A színház mellé építendő Bazár helyiségeinek bérbeadása tárgyában *Pekanovits Imre* törvényhatósági tag indítványozta, hogy a bérbeadás keresztülvitele ne csupán a vállalkozókra bizassék, hanem ezekkel közösen egy főbb városi tisztviselő eszközöljék az alkudozásokat. A városi közgyűlés az indítványt nem fogadta el s ezért *Pekanovits Imre* a közgyűlés határozatát megfellebbezte a belügyminiszterhez.

* **Elhunyt ügyvéd.** Dr. *Nichita János* szilágy-somlyói ügyvéd néhány napja Nagyváradon időzött, hogy mint részvényes a «Bihoreana» bank könyveit áttekintse. Még a könyvek átvizsgálásával volt elfoglalva a bank helyiségében, a mikor hirtelen összerogyott. Szívizléthűdés érte s élettelenül szállították be a Bihar-megyei kórházba, hol január 1-én elhunyt. — Halála *Kovács Tódor* nagyvárad kir. kath. prépostot, mint nagyapát érinti s nagy kiterjedésű család gyászolja.

* **A színház világitása.** A színház villamos világitásának berendezésére kiírt pályázatra öt ajánlat érkezett be a városhoz. Az ajánlatokat tegnap bontották fel s ezek szerint a *Siemens és Halske* cég az összes villamos berendezést 116,001 korona 57 fillér összegért, az *Oesterr. Schuckert-Werke* cég 107,577 korona 50 fillérért, a *Ganz és társa* cég 109,533 koronáért az árlejtési hirdetmény szerint és a saját készülékével, mely szabadalma, 107,533 koronáért; az Általános villamossági részvénytársaság alternatív ajánlatot tett; és pedig 114,450 korona illetve 116,860 korona összegért hajlandó elkészíteni; végül az Egyesült villamossági részvénytársaság, mely hangsúlyozza, hogy teljesen magyar cég, 99,624 koronás ajánlatot tett. A nagyvárad kir. gőzmozdonyu közuti vasúti társaság kérvényt adott be, hogy hajlandó a színházhoz a dynamo-gép működéséhez szükséges villamos áramot szállítani s ezáltal a város megtakarítaná a berendezést. A társaság 5 nap alatt kész beadni a részletes ajánlatot. A beérkezett ajánlatokat kiadták felülvizsgálat és összehasonlítás végett *Busch Dávid* v. főmérnöknek.

* **A regále kártérítési kötvények szelvényeinek beváltása.** A 4 és fél százalékos magyar regále kártérítési kötvényekhez tartozó I. sorozatu szelvények utolsó szelvénye január elsején esedékessé vált s ezeket január 1-től kezdve beváltják a m. kir. központi állampénztárnál s e naptól kezdve a második sorozatu szelvény iver kiadatnak.

* **Temetés.** Nagy részvét mellett ment végbe újév első napján néhai *Wöber János* vendéglős és városi bizottsági tag temetése. A gyász szertartást *Dencs János* t. b. kanonok végezte segédlettel. A koszoru kocsi telve szebbnél szebb koszorúkkal, melyek közül különösen feltűnt egy lila és fehérszalagos zöld koszoru pálmalevelekkel, mivel a nagyvárad kir. vendéglősök rótták le kegyeletüket. Nagy számú díszes résztvevő közönség követte a koporsót az olasz sirkertbe, hol a családi sírboltba örök nyugalomra helyezték a megboldogultat. A sírnál *Weidlich István* beszédet tartott a legjobb barátja felett; ismertette a résztvevőkkel az elhunyt érdemeit. A temetésen ott voltak a városi tvhatósági bizottsági tagok, csaknem teljes számban *Bulyovszky József* polgármester és *Rimler Károly* főkapitány vezetése mellett, valamint a nagyvárad kir. vendéglősök és kávéosok és a pinczér-egylet *Czeglédy Sándor* és *Schenker Mihály* vezetésével és még számosan. A koporsót számos koszoru borította. A díszes temetést *Weiszlovits Adolf* és fia rendezte.

* **Eljegyzés.** Négyesi *Szepessy Pál* eljegyezte *Baghy Margit* kisasszonyt, *Makay Pál* székelyhídi kir. közjegyző kedves és nagy műveltségű mostoha leányát.

* **Sakkverseny állása.** A nagyvárad kir. sakkör által rendezett sakkverseny már annyira előrehaladt, hogy a díjnyerteseket körülbelül már sejteni lehet az eddigi eredményekből. A jelentkező 18 versenyző közül eddig csak egy lépett vissza s valószínűleg visszalép még egy a többi törhetetlenül folytatja a küzdelmet a 64 koczkás harcmezőn. A versenyben most *Gesztesi Odön* vezet, a ki eddig 13 játszmát fejezett be és mind a 13-at megnyerte, neki tehát 13 egysége van. Utánna jön *Szücs Izsó* 11 egységgel (2 veszített) *Steiner Bernát* 9 és fél egységgel (3 veszített), *Megyési Pál* 9 egységgel (4 veszített), *Schwartz Izidor* 7 egységgel (4 veszített) *Fanta Adolf* 7 egységgel (5 veszített) *Orosz Samu* 6 egységgel (3 veszített). A verseny e hó 20-án fejeződik be, mely után a díjakat fogják kiosztani.

* **Kétszer szökött katona.** Kedden reggel nagy riadalom vala a Fő-utcai honvédlaktanyában. Történt ugyanis, hogy honvéd bakánk nagy része az új századot a kaszárnyán kívül akarta megvárni, de reggelre azért akármily elázottan is mindnyájan visszatértek.

Csak *Vadász Imre* közlegény nem érkezett be az új század hajnalára, de még reggelére sem. Ezért a nagy riadalom. Erre négy szuronyos baka elindult keresni őt minden felé. Az új század első napjából már rég eltelt egy fél nap, mire ráakadtak *Vadász Imrere* egy külvárosi kocsmában. *Vadász Imre* csuful el volt ázva.

— Részeg kend? — szólítja meg az egyik baka.

Vadász Imre azonban még rákádenciázott a kérdésre:

Nem vagyok én részeg csak boros

Nem dülöngözöm én

Csak a lépést cifrázom.

Két lépést nem igen tudott egy irányban tenni. Nagyon feltűnő, ha fényes nappal valakit négy szuronyos katona kísér, de még feltűnőbb az, ha a kit kísérek olyan furesán tesz, mint *Vadász Imre* s azért egy kocsiba ültették bele saját számlájára s a négy szuronyos katona pedig a kocsi négy oldalán haladt úgy is elég feltűnést keltve.

Vadász Imre azonban a kocsiiban sem hagyott föl a csanólással:

Nem vagyok én részeg csak boros
Kicsi nekem ez a konfli mert szoros
stb. stb.

Egyszer azonban elhallgatott, nyilván elaludt. A laktanya elé érve kinyitják a kocsi ajtót, hogy az elázott bakát kiemeljék s kijózanodásig dunkliba tegyék. Hát biz *Vadász Imrere* csak hült helye volt. A lassan haladó kocsiból a 4 szuronyos őrszem közt elillant.

Nosza utánna. A bakák felkutatták egész Fő-utczát, de *Vadász Imrere* csak este találták meg, a midőn a maga emberségéből befelé igyekezett a laktanyába.

* **Sik Sándor meghalt.** Dr. *Sik Sándor* előkelő fővárosi ügyvéd, ismert nevű publicista vesebajban elhunyt. E bajban már régen szenvedett s a tél folyamán *Abbazziában* keresett gyógyulást, honnan *Karácsony* előtt hazajött *Budapestre*, hogy az ünnepeket itthon töltsen s itt érte a halál.

* **Jegyzőválasztás.** *Monos-Petri* község a múlt hó 30-án *Dobozy Mihály* segédjegyzőt egyhangulat a község jegyzőjévé választotta.

* **Czigány óhajta.**

Keresztelni vitte a czigány, a falu üstfoldozó dádéja a fiát és arra kérte a papot, hogy adja keresztnevéül a gyermeknek annak nevét, a mely az napra esik.

— Jól van mondja a pap, akkor *Krispin* lesz a neve.

— Jáj kedves tisztelendő uram, ázs nagyon furesá; akkor inkább *Kedmen* legyen.

* **Koronaérték a postán.** A koronaérték számításra vonatkozólag a nagyvárad kir. postatávirada-igazgatóság a következő értesítést teszi közzé: Az osztrákértékű postai frankójegyek és egyéb értékczikkek a koronaértékben való közkötelező számítás behozataláról, az általános érmeforgalom rendezéséről és a koronaértéknek a jogviszonyokra való alkalmazásáról szóló 1899. évi XXXVI. törvényzikk következtében, illetőleg a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltóságának e tárgyban kiadott rendelete szerint már csak rövid ideig (legfőjebb három hónapig) lesznek a posta (távirada) hivataloknál s a postai értékczikkárusoknál beszerezhetők. A bélyeggyűjtők figyelmét felhívjuk, hogy gyűjteményeik kiegészítésére s a cseréztülethez szükséges készlet beszerzésére e rövid időt annál is inkább használják föl, mert a jelenleg még forgalomban levő frt és kr. értékű postai frankójegyek és más értékczikkek értéke ezeknek a forgalomból való elvonása után kétségtelenül igen fel fog emelkedni. Nagyvárad, 1899. december 28. *Schöpflin* s. k. igazgató.

* **Előadások a cirkusban.** A *Hüttemann* cirkus ma és holnap nem tart előadást, mert személyzetét ujjal cseréli föl, melyek produkcióit a nagyvárad kir. közönség még nem látta. Az új személyzet előadását pénteken kezdi meg.

* **A megégett gyermekek temetése.** Vasárnap délután temették el a szerencsétlen véget ért három *Jauernik* gyermeket a kórházból. Délután három órakor volt a temetés. A kórház udvarán volt felállítva a ravatal, amelyen egymás mellett feküdt a három kis koporsó a *Jauernik Gusztó*, *Laczi* és *Kálmán* koporsója. A három kis koporsón egyetlen nefelejtés koszoru volt, a szülők koszoruja. A temetésen igen nagy közönség volt jelen s egész a temetőig nagy tömeg kísért a nem mindennapi gyászokcsit.

* **Sikkasztó levélhordó.** Vasárnap *Dukasz Salamon* az áruraktár igazgatója feljelentést tett *Krausz Lajos* pénzes levélhordó ellen, azért mert az a részére jött pénzt későbbben kézbesítette. A posta igazgatóság ezen feljelentés következtében nyomozást tartott, melynek eredményeképpen kisélt, hogy *Krausz* a kezére bizott pénzből kilencszáz forintot felül elsikkasztott. A vizsgálat eredménye alapján a levélhordót letartóztatták, azonban később szabadon bocsájtották. *Krausz* a tettet beismerte.

* **Mitől félt.**

A gazd' uram megszólítja szógáját, mikor ez végre vasárnap délre egy kis hust kapott.

— *Jancsi*, hát mért nem fujod meg azt a hust, meglásd megégeti — a szádat.

Megfujnám én bizony gazd' uram, feselt *Jancsi* ravasz mosolyal, de attól félek el találok fujni a tányéromról.

Ki mit szeretett volna még?

Az idő könyörtelenül tovaszáguld. Mielőtt tűnődhetnénk a pillanat jelentősége fölött, ime át is segített már bennünket a nagy fordulón. S mint mindig, úgy most is azt érezzük, világosan, hogy nem készültünk eléggé elő, váratlanul ért bennünket a változás és nem tettük meg mindazt, amit tenni szándékoztunk.

Lám, hogy veszendőbe ne menjen a jó szándék, ime napvilágra hozzuk, hogy ki mit tett volna, illetve tenne; ha a csalfa idő oly mulandó nem lenne.

1. Okvetlenül elmondtam volna ama bizonyos novemberi beszámolómat. *Az öreg ágyu.*

2. Én pedig okvetlenül mohó, de arisztokratikus figyelemmel kísértém volna mindezt. *A fiatal, de hét ágba ojtott ágyu.*

3. Még egyszer lemondottam volna. *B—fy.*

4. Még egyszer felmondottam volna *Eötvösöknek. K—th Ferencz.*

5. Döntőleg csődöt kértem volna. *Sima.*

6. Megirtam volna még egy 16-os regény ciklust. *Zola, a soha sem vénülők közvédője.*

7. Irtam volna még egy bodza verset. *A kocsári koszorús.*

8. Megszereztük volna azt a bizonyos kölesönt. *A város köz-utasai.*

9. Pecze-Szöllősig villamosba bujtattam volna a várost. *Tröst.*

10. Megbolygattam volna a vámkérdést. *B. Döme.*

11. Férjhez mentem volna, noha még mindig mehetek! *Csicsóné.*

12. Még adtam volna 20 százalékot kedvezményes jegyekre. *A cirkusz direktora.*

13. Enekeltem volna, ez egyszer, Váradon is. *Küry Klára.*

14. Én is! *Buksy.*

15. Rendeztünk volna még egy próba, de döntő kivilágítást. *A gázfábrica.*

16. Játszottam volna Saraszte Pablo-t és közben 14 pártit egyszerre, tábla nélkül. *A sakkozók születési titkárja.*

17. Én pedig leadtam volna ezt a századvégi szecsessziós kéziratot. *A szerk.*

Ugy véljük azonban, hogy egy dologban, ha mulla zítottak is, még nem későn és helyrehozhatatlanul mulasztottak. Mert, lássák, még most sem késő, — fizessenek tehát elő.

Buksy.

Egy gyermekgyilkos asszony kivégzése.

— Saját tudósítónk távirata. —

Bécs, január 2.

A bűnkrónikák történetében is ritka szenzációs eset színhelye volt ma Bécsben az országos törvényszék ugynevezett »Galgenhof« udvara, ahol ma reggel 8 órakor végezték ki Hummel Juliánna halálra ítélt munkásnőt.

Helven év óta most történik meg Bécsben először, hogy egy asszonyon halálos ítéletet hajtottak végre. Hummel Juliánna férjével egyetemben azért helyezték vád alá, mert öt éves leánykájukat rossz bánásmóddal annyira tönkretették, hogy a szerencsétlen gyermek végre meghalt. A mikor Hummelnéval ma közölték, hogy ő felsége a kegyelmi kérvényt elutasította, meglehetősen nyugodt maradt, de fogadkozott, hogy ő ártatlan, mert a kis Anna halálát egyedül csak férje okozta. A mikor azt kérdezték tőle, hogy van-e még valami kívánsága, így szólt:

— Nincs. Nyugodtan halok meg, mert gyermekeimről gondoskodtam. A férjemet pedig nem akarom többé látni.

A király — a mint az a mai lapokban olvasható — visszautasította kegyelmi kérvényt és szabad folyást engedett az igazságszolgáltatásnak. A halálra ítélt asszony ügyvédje nem adta fel a reményt, hanem tegnap délben táviratot küldött az uralkodónak, ismét kegyelmet kérve védenéznek, de ennek se lett eredménye. A kegyelem elmaradt.

A kivégzését ma reggel 8 órakor hajtották végre a bécsi országos törvényszék egyik udvarában, az ugynevezett »Galgenhofban.« Az asszony álmatlanul töltötte az éjét, sokat sirt. A lelkész hasztalan igyekezett őt vigasztalni, folytonosan ártatlanságát hangoztatta és azt mondta, hogy egyedül a férje a bűnös, ő kergette kis gyermekét a halálba.

Mikor bementek czellájába, hogy utolsó útjára vigyék, elájult, elvesztette eszméletét. Ilyen állapotban vitték ki a vesztőhelyre. Megtört alakja darócruhájában nagyon szánalmas, borzalma látványt nyújtott.

Még meglehetősen sötét volt, mikor a szomorú aktus megkezdődött. Csekély közönség nézte végig, csak 30 belépőjegyet osztottak ki mindössze.

Az asszony még eszméletlen állapotban volt, mikor Woischläger, a prágai hóhér az akasztófa alá vezette. Ott azonban az utolsó perczen visszanyerte eszméletét. Hangosan fel-

zokogott és ismét kijelentette, hogy ártatlan és egyedül férje a bűnös.

A jelenet megrázó volt és könyeket csalt a néző közönség szeméibe. A hóhér azután röviden végzett munkájával. Hummelné pár perc múlva kiszenvedett.

A lelkész rövid imát mondott a kivégzett lelkéért. Fél kilenczkor az egész szomorú aktusnak vége volt.

EGYESÜLETEK.

Orvosok gyűlése. A »biharmegyei orvos-gyógyszerészi- és természettudományi-egylet 1900. évi január hó 4-én délután 5 órakor (Uri-utca. Akadémia) szak ülést tart. Tárgysorozat: 1. Dr. Konrád Márk: A placenta praeviaról. 2. Dr. Konrád Márk: Referálás egy végzett műtétről. 3. Dr. Bodor Károly: Ujabb gyógyszerek. Kelt Nagyváradon, 1899. december hó 40-án. Dr. Edelmann Menyhért egy-letititkár.

Igazságszolgáltatás.

Az első sajtóügyi tárgyalás a törvényszék előtt.

Az új büdvádi perrendtartás értelmében a sajtó útján elkövetett rágalmozás és becsület-sértés ki lett vonva az esküdt bíróság köréből, s át lett téve a kir. törvényszék hatáskörébe. Az első ilyen tárgyalás e hó 24-én lesz, amikor azt a sajtó ügyet fogják tárgyalni, amelyet Szokoly Tamás ügyvéd indított Szücs Dezső városi aljegyző ellen, aki akkor, mikor a városi főmérnök ellen a merénylet történt egy szerkesztői üzenetet s egy cikket írt, amelyet a panaszos magára nézve sértőnek s rágalmozónak talált.

A nagyvárad kir. tábla elintézt ügyei.

Előadó: *Dr. Imrik Péter.*

3417 Dengi Lajos — Joniga András — megváltoztatva.

3418 Özv. Schvartz Dávidné — Vronka József és t. — helyben hagyva.

3430 Reich Vilmos — Fischer Márton — r. megváltoztatva.

3447 Boros Jenő — Deutsch Ede — megváltoztatva.

3464 Popovits János — Bereza Nikolae — helyben hagyva.

3516 Nikolay Mihály — Gál Soma — helyben hagyva.

3517 Borgalya Pál — Nikolay Mihály — megváltoztatva.

3543 Botla Mojszi — Kingyo György — helyben hagyva.

3581 Gálfy Erzsébet — herczeg Odescalchy Arthurné — helyben hagyva.

3594 Kohn Ignác — Goldstein Mór és neje — rendelet.

3596 Várad Gyula — Szücs Pálné — helyben hagyva.

Előadó: *Czvek Kálmán.*

3291 A magy. kir. kinstár — Alb György örökösei — megváltoztatva.

2292 A Sylvania pénzüintézet — Tar Péter és társa — megváltoztatva.

3329 Hartmann Samu — Höhn György — 3330 Pozsgay Mihály — özv. Katona Ferenczné — helyben hagyva.

3331 Aradmegyei takarékpénztár — özv. Katona Ferenczné — helyben hagyva.

3332 Demelbauer Jakab — özv. Katona Ferenczné — helyben hagyva.

3358 Simon Jenő — özv. Katona Ferenczné — helyben hagyva.

Előadó: *Lehóczky Gyula.*

1777 Mester Mária — Mester Mitru — részben megváltoztatva.

2047 Kádár Sándorné — Kádár József — megváltoztatva.

2048 Harasztosi Lajos és t. — Özv. Lakatos Péterné — helyben hagyva.

2067 Farkas Lajosné — Jordán Lőrinczné — helyben hagyva.

MULATSAG.

Gyermekbál. Jól sikerült gyermek mulatság volt a Zöldfa szállodában, amely befejezése volt a Sára Miklós által tartott tánciskola idénynek. A mulatságon szép társaság gyönyörködött az apróság mulatozásain. A jelenlevők közül a következőket jegyeztük fel: Asszonyok: Kernács Jánosné, Bérczi Jánosné, Stettner Istvánné, Jung Ferenczné, Golba Jánosné, Glückmann Árminné, Flegmann Arminné, Guttmann Albertné, Lakatos J. Józsefné, Nádor Laura, Freifeld Mórné, Roth Józsefné, Engel Adolfiné, Krausz Benjáminné, Leitner Lázárné, Schönfeld Lajosné, Smidt Béláné, Germán Károlyné, Raffay Mihályné, Gyalokay Antalné, Ullmann Istvánné, Grósz Edéné, Weisz Izidorné, stb.

Leányok: Fisch Sárka, Guttmann Blanka, Nádor Margit, Bérczi Mariska, Diósy nővérek, Bumi Swarcz Boriska, Roth nővérek, Leitner nővérek, Jung nővérek, Stern Paula, Déry Margit, Glückmann nővérek, Lakatos Klára, Gáll nővérek, Káin Etelka, Grósz Berta, Sándor Regina, Engel Valéria, Flegmann Sára, Weisz Sarolta, Vallerstein Paula és Bérczy Erzsike stb.

A négyeseket 30 pár táncolta. Rendezték: Raffay Gusztáv és Jung Tibor főrendezők.

REGÉNY-CSARNOK.

Ötszázezer dollár jutalom.

Regény.

Írta: *Fernand-Hue.*

34

Francziából fordította — *Ö.*

TIZEDIK FEJEZET.

N'Gumbo.

Péter az utóbbi két nap alatt alig pihent egy-két órát; most végre erőt vett rajta a fáradtság, leheveredett a fal tövében, maga mellé támasztotta puskáját, s csakhamar mély álomba merült.

Rövid idő múlva az egyik mellékfolyosóból egy ember jött elő. Óvatosan, zajtalanul közeledett és megállott az alvó Péter előtt.

— Magas termetű, koromfekete bőrű néger volt, száraz, csontos tagokkal, hófehér hajjal és szakállal. Öltözete egyetlen darab rongyból állott, mely dereka köré volt csavarva. A mint Péterre nézett, arca ádáz gyűlöletet fejezett ki, ajkait ördögi mosolyra vontat. Átható tekintete megzavarta Péter álmát, nehezen lélegzett, karjaival hadonázott, mintha lidécznyomástól akart volna megszabadulni. A fekete lehajolt, gyöngédén végig huzta kezét a matróz mellén, azután a terem közepére ment, hol a nyílásból lehatoló halvány fényben úgy állott, mint egy földszellem birodalmának közepén.

Amint tekintetét elfordította Péterrel, ez rögtön felébredt, megdörzsölte álmos szemét és csodálkozva nézte a kajánul mosolygó ijesztő alakot.

— Ki vagy? kiáltot rája.

A néger olyan mozdulatot tett, mely azt fejezte ki, hogy nem érti a mit beszél.

— Nem értsz! No akkor beszéllek én olyan nyelven a mit minden náció megért! Azzal felkapva puskáját, vállon ragadta a négert!

— Tedd le fegyveredet, s ólt ez rossz kiejtéssel, nem akarok én rosszat.

— Lám, hogy megértett mindjárt! Ki vagy hát?

— N'Gumbó vagyok.

— Nincs szerencsém téged ismerni. Bizonyára lopni akartál tőlem!

— Nem szorultam lopásra. A ki ide jön, s a mit magával hoz, az mind az enyém.

— Lám, lám! Csak tán nem?

— Akarod azon magad fajta ember csontvázát látni, a ki ide jött?

— Azt akarom, hogy mutasd meg innen a kijárást, ha kedves az életed.

— S ha nem mutatom meg?

— Lelőlek mint egy kutyát!

— S akkor ki vezet ki innen?

— Majd csak kitalálok magam is.

— Nem, magadban soha sem fogsz kijutni!

— Akkor hát vezess!

— Nem!

— Miért?

— Mert a ki ide jött, annak nem szabad többet innen kimenni.

— Kényszeríteni foglak rá!

— A másik is azt mondta, s ime, már több hónapja, hogy a hiénák a husát megették, csontjait pedig szétzúzták.

— Tehát te ezen alagutak őre vagy?

— Igen, én N'Gumbó vagyok.

— Legyen, de én nem eresztelek el és együtt halunk éhen, vagy együtt megyünk ki innen.

— Nem félsz a haláltól?

— Nem. Sokszor állottam vele szemben s mondhatom, nem borzasztóbb, mint a te sántáni pofád!

— Miért jöttél ide?

— Mennydörgős adtát bizonyosan nem azért, hogy téged megismerjelek!

— Hát a többiek?

— Micsoda többiek?

— A kik veled jötték.

— Azok se jókedvűben jöttek; de honnan tudod, hogy nem magam vagyok?

— Láttalak titeket a felső folyosóban.

— Tudni akarod, hogy miért jöttünk ide?

Bizony azt magam sem tudom, de ha tőlem függött volna, soha sem igyekeztem volna azon, hogy a te rut pofádat megláthassam.

— Ti aranyat kerestek!

— Miféle aranyat?

— Ezen bánya aranyát!

— Hát ez egy bánya? No, efelől nyugodt lehetsz.

— Hogy jutottatok ide?

— Nagyon kíváncsi vagy. Nem bánom, elmondom, legalább telik az idő.

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

Wlassics lemondása.

Budapest, jan. 2. (Saj. tud. táv.) Politikai körökben beszélnek, hogy *Wlassics* Gyula kultuszminiszter beadja lemondását, mert Varga tanár és a brassói iskola ügyében nem tudott egy véleményre jutni *Szell* Kálmán miniszterelnökkel. Intézkedését ez ügyben a miniszterelnök nem fogadta el. Ez a lemondás pedig bekövetkezne, mielőtt a költségvetést letárgyalnák.

Tévedésből strychnin.

Fiume, jan. 2. (Saját tud. távirata.) *Baborszky* ügynök a buccari-i tengerészeti akadémia igazgatójának öcsese együtt mulatott *Rudan* Hermannal a fiumei dokk társulat főtisztviselőjével. *Rudan* panaszkodott, hogy a feje fáj, mire *Baborszky* antipirint kínált neki, amitől oly rosszul lett, hogy pár órai szenvedés után meghalt. A vizsgálat alkalmával kiderült, hogy *Baborszky* ügynök tévedésből antipirint helyett strychnint adott.

Fiume, jan. 2. (Saját tud. távirata.) A strychnin mérgezésről még a következőket írják: *Baborszky* megtudván, hogy barátja *Rudan* meghalt, délelőtt agyonlőtte magát. Hátrahagyott leveleiből értesültek, hogy tévedésből strychnint adott *Rudan*nak. Állandóan hordott magánál ilyen mérget a rókák, nyestek elpusztítására. Levele tartalma ez:

«Öngyilkos lettem, mert megmérgeztem *Rudan* barátomat akaratlanul».

A titokzatosságot növeli azon körülmény, hogy *Baborszky* antipirint egyáltalában nem találtak. Mikor a barátja poharába öntötte a strychnint s ez miután kiitta, panaszkodott, hogy milyen keserű volt, *Baborszky* nevetve öntötte saját poharába a megmaradt kis részt.

Rudan reggel hat órakor halt el irtózatot kinok közt. Özvegy édesanyja majdnem megőrült fájdalmában. *Baborszky* némán nézte végig e megrázó jelenetet, azután hazament irodájába és főbe lőtte magát.

Tisztelgés Bánffyál.

Budapest, jan. 2. (Saját tud. táv.) Újév napján *Pulszky* Ágoston vezetésével vagy 30 szabadelvűpárti képviselő tisztelgett br. *Bánffy* Dezső főudvarmesternél s ki fejezték jókívánataikat.

A szász ügyvédjelölt ügye.

Marosvásárhely, jan. 2. (Saját tud. táv.) *Schelcz* szász ügyvédjelöltet, a ki megtagadta a főlelküvést a magyar alkotmányra, értesítették, hogy ha le nem teszi az esküt, az ügyvédi oklevelét nem fogják kiadni. E felszólításra az esküt letette.

Herczegi rangra emelt nagykövet.

Budapest, január 2. (Saját tud. táv.) Vilmos német császár *Eulenburg* gróf bécsi német nagykövetet hercegi rangra emelte.

Csehek tüntetése.

Prága, jan. 2. A *Zsófia* szigeten tegnap a közönség követelte a katonai zenekartól, hogy cseh nemzeti dalokat játszó. A zenekar nem engedett a közönség ostromlásának s inkább elvonult. A közönség pedig vonulását abczuggal kísérte. Leszakították ezután a sziget feketesárga zászló díszét.

Transzvál.

London, január 2. Előkészületet tesznek, hogy e hó 5-ig az egész 7 hadosztályt hajóra szállítsák. Három szállítóhajó csütörtökön tengerre száll.

London, jan. 2. *Churdu* lord a Pretóriából megszökött haditudósító a nép hőse most az angol nemzet előtt. Nap-nap után hosszú táviratot küld a *Morning Post*nak Durbanból, melyben az angolokat a háboru folytatására lelkesíti. Azt üzeni, hogy 80,000 ezer angolnak 150 ágyuval való előnyomulása a harcztér egyik felén teljesen megtörné a bűrok ellenállását. Dél Afrika megéri ezt az áldozatot. Lenne itt dolga 250,000 embernek is.

Churchil lord táviratai nagy szenzációt keltenek Londonban s *Buller* tábornok sugalmazásának tartják azokat.

Brüsszel, jan. 2. A *Leyds* jelenti, hogy *Buller* tábornok holnap vagy holnapután újra megtámadja Ladysmitet.

KÖZGAZDASÁG.

A »Gyakorlati Mezőgazda« című s Kassán megjelenő gazdasági szaklap január hó elsejével 24-ik évfolyamába lép. — Gazdasági szaklapjaink közül alig van egy is, mely a gazdaság különböző ágazataira vonatkozó ismereteket, kísérletezések s újabb kutatások eredményeit oly gyakorlatias irányban tárgyalná, mint épen a »Gyakorlati Mezőgazda.« A lap Kovácsy Béla gazdasági int. igazgató főszerkesztése s Gerlóczy Géza gazd. int. tanár felelős szerkesztése alatt áll s havonként két ízben jelen meg. — Előfizetési ára: egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. jan. hó 2-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.20—13.40. Kétszeres buza 11.—10.40. Rozs 10.60—10.—. Arpa 10.60—10.—. Zab 9.60.—8.80. Tengeri: 9.—8.60. Borsó 30.—. Lencse 34.—. Bab 12.40. Köleskása 23.—. Burgonya 4.40. 100 kiló lángliszt 27.—. zsemlyeliszt 26.—. fehérkenyér liszt 25.—, barnakenyér liszt 20.—. széna fuvarral 4.20, szalma 1.—. Szalonna 90.—, 6 kiló zsup-szalma —12, 150 dkg alom-szalma —06. 1 köbm. bükkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70 100 kiló marhahus 96.—, öntött gyertya 92.—. Lámpaolaj 88.—. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.64. Szilva-pálinka 1.70. Szesz 1.90. 1 mm. kőso 21.—, nyers fagyú 46.—. olvaszt. fagyú 64.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 66.—, új bor 43.—, mész 2.40, kemény faszén 3.40, puha faszén 3.—, kendermag 20.—, köles —.—. repce —.—, dió 40.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 40.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —20, szalonna 1.12, sertéshus 96, juh-hus 68, veres hagyma 16, fog-hagyma 50, bors 2.—, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marha ártáblázat 1899. december 26-ról. Egy pár első rendű jármás ökör 600—660, egy pár másodrendű jármás ökör 480—560, egy pár harmadrendű jármás ökör 260—460 1 drb fejős tehén 90—200. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 150—192. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 110—152. 1 drb. veres borju 20—36, 1 drb. fél éves borju 32—42, 1 drb egy éves borju 46—64, két éves borju 66—128. 1 drb hizott sertés 72—116, 1 pár fél éves 30—36, 1 pár egy éves sertés 48—68, 1 pár két éves sertés 72—116. 1 drb igás ló 100—180, 1 pár ökörbőr 34—44, 1 pár tehénbőr 24—32. 1 pár bojubőr 10—16, 1 pár lóbor 10—20.

Forgalmi kimutatás 1899. évi január hó 2-ről. Tiszta buza körülből 400 hltr, kétszeres buza 70 hltr, rozs 150 hltr, árpa 80 hltr, zab 100 hltr, tengeri 280 hltr, burgonya 250 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 110 drb, félhizott 135, sovány 65, süldő 160, malac: 220, hizott marha 1, jármás ökör 170 fejős tehén 110, borju 90, bivaly 5, juh és kecske 23, ló 36.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Bécs, január 2.

Érték. Javult.

Osztr. hitel	—	—	—	—	—	877.80
Magyar hitel	—	—	—	—	—	877.50
Allamvasut	—	—	—	—	—	876.90

Budapest, január 2.

Az irányzat csendes.

Osztrák hitel	—	—	—	—	—	877.80
Magyar hitel	—	—	—	—	—	877.50

Allamvasut	822.75
Rimamurányi	332.75
Magyar jelzalog	230.
Salgótarjáni	341.
Wagon-kölcson	623.

Határidők.

Budapest, január 2.

Gabona. Gyenge.

Buza októberre	7.94
Buza áprilisra	7.88
Uj tengeri	4.95
Rozs okt.	6.41
Zab okt.	5.04
Káposzta, repce, aug.	

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. január 2-án.

Magyar aranyjárdék 4%	116.50
Magyar koronajárdék	97.
Magyar vasuti kölcson aranyban 4/10%	120.
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2/10%	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	119.
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	94.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	98.75
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	94.25
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcson	160.
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcson	187.
Oszták járdék papirban	98.40
Oszták járdék ezüstben	98.40
Oszták járdék aranyban	115.50

Oszták korona járdék	98.75
Oszták államsorsjegyek	186.
Oszták magyar bankrészevény	915.
Magyar hitelbankrészevény	877.
Oszták hitelintézeti részevény	577.50
Párisi vista	822.
20 frankos arany (Napoleond'or)	121.50
Németbirodalmi márka	9.63
London vista	48.
20 márkás arany	11.82

A szorokonzásért felolós:

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1899. évi október 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	5 25	1 24	4 06	2 29	6 05
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 55	—	Nagykátá >	10 20	3 00	7 54	10 16	—	Debreczen >	6 46	3 —	5 22	3 56	8 20
Csucsa >	12 52	7 09	9 19	8 37	4 49	Szolnok >	11 19	3 56	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	7 29	4 01	5 35	4 58	9 47
Bucsa >	—	—	9 33	8 52	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 28	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 11	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 32	6 13	Sáp >	1 17	7 48	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 27	9 14	8 15
Élesd >	1 48	7 59	10 25	9 49	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 03	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	8 34
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány érk.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 00
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta					
Várad-Velencez >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56		V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta-	5 25	1 05
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	6 39	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	6 46	2 06	3 58	12 20	H.-Bagos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velencez >	2 24	—	2 30	4 05	12 29	H.-Pályi >	10 05	5 41	H.-Pályi >	6 03	1 48
Mező-keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	12 44	M.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bagos >	6 18	2 05
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 15	3 03	4 38	1 15	N.-Léta-	10	—	Sáránd >	6 40	2 29
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd >	3 04	7 28	3 21	4 56	1 43	Vértés érk.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13
Sáp >	—	9 38	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	7 50	3 45	5 20	2 21	Sáránd—Derecske. Derecske—Sáránd.					
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	2 57	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 40
P.-Ladány >	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	—	4 27	6 04	3 26	Derecske érk.	9 57	5 35	Sáránd érk.	6 20	2 07
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsa >	4 16	8 37	4 53	6 31	4 00						
Nagy-Káta >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 08	5 32	7 16	4 55						
Budapest érk.	7 50	01 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 08	6 59	8 33	7 04						

Hatóságilag engedélyezett végeladás!

DÉRY JÁNOS

üveg- és porcellán kereskedésében Nagyvárad, Olasz, Fő-utca.

Az üzlet nagyobb átépítése miatt

mélyen leszállított áron kiárussítatnak

menzika és porcellán diszműárak, étkező, teás, kávés, mosdó és többféle üvegekészletek és üvegaruk, lámpák, tükrök, képek, képke-retek, rendkívüli olcsó és alkalmas

ujévi ajándéktárgyak

Ugyanitt saját égetési hettiai mész is megrendelhető bármily mennyiségben.

nagy választékban kaphatók, míg a végkiárussítandó tárgyakból a készlet tart.

Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek.

Tisztelettel

Déry János.

Hirdetések

jutányos árban felvétetnek

lapunk kiadóhivatalában.

Utolsó hét!!

100.000 korona érték

5 egyenként 20.000 korona érték

20% levonásával készpénzben kétségkívül a legszebb és legzeleszerűbb

Ujévi ajándék

mely a budapesti poliklinikai egyesület kórháza javára rendezett

Nagy jótékonyági sorsjátékának

egyetlen sorsjegyével nyerhető csak 1 koronáért.

Minden egyes sorsjegy mind a 6 huzáson utánfizetés

s így egy sorsjeggyel mind a 6 főnyeremény megnyerhető

200.000 korona összértékben

Első huzás visszavonhatatlanul már 1900 január 4 én.

Sorsjegyeket ajánl: Jótékonyági Sorsjáték Kezelősege.